

عضو مجمع عمومی جامعه مدرسین حوزه

اتحاد مقدس

استراتژی بقای جامعه اسلامی

در برابر جنگ ترکیبی

در پی حوادث اخیر و درگیری‌های منطقه‌ای، سخنان مقام معظم رهبری در آخرین روز ماه صفر مانند چراغی راهنما در تاریکی بحران‌ها تابید. ایشان با تأکید دوباره بر «اتحاد مقدس و عظیم ملت» هشدار دادند که وحدت میان مردم، مسئولان و نیروهای مسلح نباید خدشه‌دار شود. این تأکید، صرفاً تکراری از شعارهای گذشته نیست؛ بلکه پاسخی هوشمندانه به شرایط حساس امروز است؛ روزگاری که دشمنان با جنگ ترکیبی، تفرقه‌افکنی و روان‌کاوی بر تضعیف بنیان‌های جامعه اسلامی حساب باز کرده‌اند. در چنین شرایطی، رسالت ویژه‌ای بر دوش حوزه‌های علمیه و روحانیت انقلابی قرار دارد؛ نه‌تنها تبیین این مفهوم، بلکه رهبری فرهنگی جامعه در جهت وحدت، با سخنی فعال، پیش‌دستانه و مبتنی بر بصیرت. خبرگزاری حوزه، در همین زمینه، پای سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین حسین بنیادی عضو مجمع عمومی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم نشست تا ابعاد اصل مهم «اتحاد مقدس»، را از منظر قرآنی، تاریخی و راهبردی بررسی کرده و نقش حوزه را در تقویت این بنیان حیاتی واکاوی کند.

«**در دیدار با مسئولان و جمعی از مردم در آخرین روز ماه صفر، مقام معظم رهبری بار دیگر بر «اتحاد مقدس» تأکید و اعلام کردند که حفظ وحدت میان مردم، مسئولان و نیروهای مسلح نباید خدشه‌دار شود؛ البته وحدت، موضوعی است که در مناسبت‌های مختلف بارها مورد تأکید قرار گرفته است. با توجه به شرایط خاص امروز، به نظر شما چه ضرورت‌هایی باعث شد که رهبر معظم انقلاب، به‌عنوان سکاندار حکیم انقلاب، دوباره این موضوع را مطرح کنند؟**»

● نکته‌ای که مقام معظم رهبری در آخرین روزهای ماه صفر بیان فرمودند، یک جمله کلیدی است که برای ما تکلیف ایجاد می‌کند و راه و راهبرد اصلی‌مان را – راهی که موجب قوت جامعه اسلامی، کشور، نیروهای مسلح و مسئولان می‌شود– مشخص می‌سازد. در این جمله پرمعنای «اتحاد مقدس و عظیم ملت»، لازم است هریک از این واژگان به‌طور جداگانه مورد تأمل قرار گیرد.

در بحث وحدت، اتحاد و یکپارچگی، نکته مهم این است که این عامل، نخستین و اصلی‌ترین بنیان قدرت است. هرگاه بخواهیم در امور دفاعی، تهاجمی یا هر زمینه دیگری صحبت کنیم، وحدت میان ملت، مسئولان و افراد مؤثر در جامعه، همان عامل اول و اصلی است. همین بود که در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه اخیر، آنچه باعث شد قدرت ملت و کشور به چشم جهانیان آشکار شود، همین اتحاد مردم بود. هوشیاری مردم که رهبر معظم انقلاب به آن اشاره فرمودند، از این جهت اهمیت دارد که مردم حتی در بحبوحه خطرات، تکلیف خود را درک کردند و وحدت و انسجام خود را حفظ نمودند.

«**چرا اتحاد مقدس؟**»

● مقام معظم رهبری نسبت به این اتحاد، صفت «مقدس» را به‌کار بردند. اکنون پرسش این است: چرا این اتحاد «مقدس» است؟ در قرآن کریم، آیات متعددی درباره وحدت، تأثیرگذاری آن در میان امت و کاربردهای عظیم آن وجود دارد. در آغاز پیروزی انقلاب اسلامی، به‌ویژه در جریان جنگ تحمیلی هشت‌ساله، رهبر کبیر انقلاب، حضرت امام خمینی‏ (رحمه‌الله‌تعالی)، آیه شریفه **﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾** را به‌عنوان شعاری عمومی در میان مردم مطرح کردند. این شعار به‌سرعت به یک شعار ملی تبدیل شد؛ چنان‌که همه گروه‌ها و جناح‌ها درک کردند که در برابر خطر خارجی، نخستین گام و اولین سنگر آنها باید وحدت باشد؛ به‌تعبیری، اولین سلاحشان، اتحاد و وحدت است.

قرآن کریم در آیه‌ای دیگر می‌فرماید: **﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَاءٌ مَرْصُوفٌ﴾**؛ یعنی در برابر دشمن، مردم باید چنان صف ببندند که گویی یک بنای محکم و یکپارچه‌اند. در این صف واحد و استوار که ریشه در امت دارد، هیچ‌گونه خلل یا نفوذی نباید رخ دهد؛ در غیر این‌صورت، تفرقه و تشتت ایجاد شده و خودبه‌خود قدرت جامعه و کشور از بین خواهد رفت.

لازمه اتحاد در دفاع از وطن و هویت یک ملت

گاهی «مقدس» بودن را از منظر قرآنی و روایی بررسی می‌کنیم که در اینجا نکاتی در این باره گفته شد و گاهی نیز به‌لحاظ اثر و کارکرد آن توجه می‌کنیم. هنگامی که یک ملت– چه نیروهای مسلح، چه مسئولان و چه مردم– در دفاع از یک وطن، یک ملت و یک هویت، متحد شوند، این اتحاد خود به‌خود مقدس می‌شود.

اینکه ما درباره فلسطین و غزه سخن می‌گوییم، به این دلیل است که مردم آن سرزمین به‌نوعی بی‌پناه شده‌اند؛ درحالی‌که کشورها و سرانی که همیشه دم از حقوق بشر و حقوق انسان می‌زنند، هیچ توجهی به آنها ندارند و این مردم مظلوم روزه‌روز به شهادت می‌رسند. پس دفاع

از آنان، امری مقدس است.

دفاع از منابع یک ملت نیز امری مقدس است؛ چه منابع فکری، چه منابع انسانی و چه منابع طبیعی؛ زیرا این‌ها سرمایه‌های اصلی یک ملت محسوب می‌شوند.

امروز جایگاه انقلاب اسلامی نیازی به استدلال آوردن ندارد

دفاع از حیثیت اجتماعی نیز جایگاه والایی دارد. بیش از چهل‌وهفت سال است که پرچم انقلاب اسلامی برافراشته شده و خود را به تمام دنیا معرفی کرده است. روزگاری بود که برای اثبات این مسأله باید استدلال می‌کردیم؛ ولی امروز دیگر نیازی به استدلال نیست؛ چراکه نگاه تمام دنیا به ایران است. زمانی می‌گفتیم: جمهوری اسلامی یک قطب قدرت جدید در جهان ایجاد کرده است؛ اما برای اثبات آن باید بسیار استدلال می‌کردیم و شاید بسیاری آن را باور نمی‌کردند. امروز، رسانه‌ها، ملل و مردم منطقه و جهان، صحبت از حمایت از راه درستی می‌کنند که جمهوری اسلامی در دفاع از وطنش در پیش گرفته است.

دفاع از اهداف توحیدی نیز از مسائل مهم این عرصه است. اهداف توحیدی که در شعارها و جوهره انقلاب ما به‌وضوح دیده می‌شود، بر این اصل استوار است که از دیدگاه انقلاب اسلامی، جامعه توحیدی و تمدن اسلامی هرگز بدون وحدت امت و وحدت ملت‌های یک منطقه شکل نخواهد گرفت.

موضوع مهم دیگر، دفاع از امنیت کشور است که خود امری مقدس محسوب می‌شود؛ از همین روست که مقام معظم رهبری از «اتحاد مقدس» سخن می‌گویند؛ چراکه این اتحاد به‌دلیل فراگیر بودن، الهی‌بودن و همسویی با فطرت انسان، عاملی بسیار حیاتی به‌ویژه در جنگ تحمیلی اخیر علیه کشورمان است.

اتحاد مقدس باید در تمامی اقشار جامعه باشد

واژه دومی که حضرت آقا به‌کار بردند، «اتحاد مقدس و عظیم ملت» است؛ یعنی این سایه اتحاد در میان تمام اقشار داخلی و خارجی کشور رخ داده است. این اتحاد باعث غربال‌گری شد؛ به این معنا که بسیاری از کسانی که در ظاهر شعار حمایت از وطن می‌دادند و به‌اصطلاح اپوزیسیون خارجی محسوب می‌شدند، خودفروختگی‌شان برای مردم آشکار گردید. این یکی از برکات جنگ تحمیلی بود.

البته جنگ آسیب‌های فراوانی دارد و هیچ‌کس طرفدار جنگ نیست؛ اما در کنار این آسیب‌ها، فرصت‌هایی نیز ایجاد می‌کند. یکی از این فرصت‌ها، فاش‌شدن شعارهای دروغین برخی از خارج‌نشین‌ها بود. کسانی که حرف از ملیت و ملی‌گرایی می‌زدند، در عمل جهت‌گیری واقعی‌شان را نشان دادند.

پس از این اتفاق، بسیاری از کسانی که شاید پیش از این ساز مخالف علیه نظام می‌زدند، هنگامی که پای دفاع از کشور، ملت و منافع آن باز شد، در کنار مردم و در جهتی که نظام اسلامی حرکت می‌کرد، قرار گرفتند.

ما باید بدانیم که سخنانی که در سطوح مختلف– خانواده، محافل، مساجد و نهادهای مؤثر– مطرح می‌شود، باید به سمت وحدت سوق داده شود. درست است که اتحاد در ذات خود امری مثبت و مطلوب است، اما فراتر از آن، امری از سوی رهبر انقلاب اسلامی محسوب می‌شود. هرگاه امر ولی در عرصه‌ای ظهور کند، باید رسالت خود را درک کرده و از هرگونه سخن، حرکت یا فعلییتی که موجب اختلاف شود، دوری نماییم.

تمدن حقیقی، انسان‌ها را به سمت امت واحده سوق می‌دهد

نکته مهم دیگر این است که بزرگ‌ترین تمدن، تمدنی است که از

روحانیت باید رسالت خود را همان‌گونه که در همه دوران‌ها بوده به‌خوبی درک کند؛ یعنی آن را به‌صورت اخص و عمیق‌تر بشناسد. روحانیت در تاریخ معاصر و قدیم ایران همواره پیشگام بوده و در انقلاب اسلامی نیز این پیشگامی خود را به‌خوبی نشان داده است؛ اما نکته مهم این است که امروز، با تغییر مؤلفه‌ها در ابعاد مختلف فرهنگی، نظامی، اقتصادی و… ناگهان با پدیده‌ای به‌نام «جنگ ترکیبی» روبه‌رو شده‌ایم. در برابر این جنگ ترکیبی، انسان باید هم ایده داشته باشد و هم نیروی ورزیده‌ای که بتواند به‌صورت مؤثر عمل کند. حوزویان، به‌واسطه همین رسالت و درک از موقعیت کنونی، اولین گام خود را باید در جهت ورود بیشتر به میدان بگذارند.

روحانیت باید رسالت خود را همان‌گونه که در همه دوران‌ها بوده به‌خوبی درک کند؛ یعنی آن را به‌صورت اخص و عمیق‌تر بشناسد. روحانیت در تاریخ معاصر و قدیم ایران همواره پیشگام بوده و در انقلاب اسلامی نیز این پیشگامی خود را به‌خوبی نشان داده است؛ اما نکته مهم این است که امروز، با تغییر مؤلفه‌ها در ابعاد مختلف فرهنگی، نظامی، اقتصادی و… ناگهان با پدیده‌ای به‌نام «جنگ ترکیبی» روبه‌رو شده‌ایم. در برابر این جنگ ترکیبی، انسان باید هم ایده داشته باشد و هم نیروی ورزیده‌ای که بتواند به‌صورت مؤثر عمل کند. حوزویان، به‌واسطه همین رسالت و درک از موقعیت کنونی، اولین گام خود را باید در جهت ورود بیشتر به میدان بگذارند.

نفس امت واحد سرچشمه بگیرد؛ یعنی تمدن واقعی، تمدنی است که انسان را به سوی امت واحد سوق دهد. ما باید در راستای شکل‌گیری تمدن جهانی توحیدی حرکت کنیم. ایران اسلامی که مقصدش چنین تمدنی است و می‌خواهد این جامعه توحیدی را در سراسر جهان گسترش دهد، باید در ابتدا هر آنچه اتحاد ملتش را خدشه‌دار می‌کند و برخلاف آموزه‌های دینی و فطری است، کنار بگذارد.

عوامل حقیقی پیروزی

نکته دوم این است که هیچ پیروزی‌ای به دست نمی‌آید، مگر به‌واسطه دو عامل مهم:

اول، رهبری آگاه؛

دوم، امت آگاه.

امتی که امر رهبری را درک کند، وقایع روز را بفهمد و در برابر آن‌ها واکنش مناسب نشان دهد، جامعه را به سوی تعالی، فلاح، رشد و تمام زمینه‌های رشد سوق می‌دهد. مجموعه این پیروزی‌ها در سایه اتحاد و انسجام رخ می‌دهد.

نکته سوم این است که ملت ایران در طول عمر انقلاب اسلامی، فراز و نشیب‌های بسیاری را در موضوعات مختلف پشت سر گذاشته است؛ اما آنچه جنبه‌های تمدنی، آگاهی و بزرگی این ملت را نشان می‌دهد، هوشیاری و وظیفه‌شناسی مردم ایران است؛ به‌ویژه در زمان‌های بحرانی‌که ظاهراً اوضاع از حالت عادی خارج می‌شود. این ملت در تمام مقاطع به‌ویژه در بحران‌ها، با وحدت خود، مسائل را حل و فصل کرده است؛ همان‌گونه که در دفاع مقدس دوازده‌روزه، دوباره وحدت و هوشیاری خود را به جهانیان نشان داد.

اتحاد ملت سدی بزرگ در پیش روی دشمنان

کسانی که نگاه بد یا تهاجمی به کشور ما دارند، هنگامی که خود را در برابر عظمت اتحاد ملت ایران دیدند، با پس کشیدند. یکی از پازل‌های اصلی دشمن، حساب کردن بر تفرقه میان گروه‌های مختلف مردم، مردم و مسئولان و… بود؛ اما این اتحاد ملت، سدی بزرگ در برابر آن تحلیل‌شد.

از این روست که مقام معظم رهبری و همه عقلای جامعه، به‌ویژه در این دوران، بر امر وحدت تأکید می‌کنند.

«**امروز حوزویان با سلاح تبلیغ، چگونه می‌توانند این مهم را در جامعه و میان مردم رواج دهند؟**»

● روحانیت باید رسالت خود را همان‌گونه که در همه دوران‌ها بوده، به‌خوبی درک کند؛ یعنی آن را به‌صورت اخص و عمیق‌تر بشناسد.

روحانیت در تاریخ معاصر و قدیم ایران همواره پیشگام بوده و در انقلاب اسلامی نیز این پیشگامی خود را به‌خوبی نشان داده است؛ اما نکته مهم این است که امروز، با تغییر مؤلفه‌ها در ابعاد مختلف فرهنگی، نظامی، اقتصادی و… ناگهان با پدیده‌ای به‌نام «جنگ ترکیبی» روبه‌رو شده‌ایم.

در برابر این جنگ ترکیبی، انسان باید هم ایده داشته باشد و هم نیروی ورزیده‌ای که بتواند به‌صورت مؤثر عمل کند. حوزویان، به‌واسطه همین رسالت و درک از موقعیت کنونی، اولین گام خود را باید در جهت ورود بیشتر به میدان بگذارند.

لزوم تعامل دوسویه حوزویان و رسانه

مأموریت دوم، حضور رسانه‌ای روحانیت، به‌ویژه بزرگان حوزه است؛ یعنی باید تعامل گسترده‌ای میان علما، روحانیون و رسانه‌ها ایجاد شود؛ تعاملی دوطرفه که در آن علما به سراغ رسانه‌ها بروند و رسانه‌ها نیز به سراغ علما. چنین تعاملی، اگر شکل بگیرد، قطعاً حوزه و حوزویان را مؤثر خواهد ساخت.

نکته بعدی، مؤلفه‌ها و شاخصه‌های اتحاد است. یکی از رسالت‌های حوزویان و غیرحوزویان، تبیین این مسأله برای جوانان است که همین رژیم منحوس و اشغالگر که ما در برابر آن محکم ایستاده‌ایم، پیش از این– و نه چندان دور– با مخالفت چند کشور عربی مواجه شد؛ اما آن‌ها نتوانستند در برابر آن بایستند و دوام بیاورند. در مقابل، کشور و ملت ما با قدرت ایمان، در برابر این باند تبهکار و پشتیبانان آن به‌ویژه آمریکای جنایت‌کار و کشورهای غربی ایستادگی کرد و با تمام قوت، محاسبات دشمن را به هم ریخت.

اشاره به قدرت ایمان در آیات و روایات ما فراوان است و از صدر اسلام تا امروز، در مواقع مختلف خود را به‌وضوح نشان داده است؛ نمونه اخیر آن، همان دفاع مقدس ۱۲ روزه بود.

متأسفانه گاهی در فضای رسانه‌ای، برخی با واژه‌سازی‌هایی کلیدواژه‌هایی خلق می‌کنند و سپس پیش‌بینی‌هایی ارائه می‌دهند که باعث بدبینی مخاطب عمومی نسبت به موضوعی می‌شود. باید در برابر چنین روند‌هایی هوشیار بود. واژه‌هایی که ملت ایران و جامعه اسلامی و توحیدی به آن‌ها پایبند است و در قرآن کریم بیان شده‌اند، فراوانند. خداوند متعال می‌فرماید: **﴿وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا أَشْتَطَلْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ…﴾**. یکی از قواعد پایداری جامعه این است که همواره خود را در حال آمادگی ببیند و لحظه‌ای غفلت نکند. غفلت جامعه دینی، نه‌تنها به فرهنگش، بلکه به قدرت نظامی، امنیتی، اقتصادی و سایر ابعاد آسیب می‌زند.

گروهی از افراد با واژه‌سازی و تحلیل‌هایی، پیش‌بینی‌هایی ارائه می‌دهند که گاهی بوی تسلیم و خفت می‌دهد.

گروه دوم، جناح‌ها هستند. در این میدان، روحانیت و حوزه نباید پیشگامی خود را از دست بدهد. روحانیت و حوزه وامدار هیچ گروهی نیست؛ سیر حوزه همواره در تبعیت از رهبری معظم انقلاب بوده و ان‌شاءالله خواهد بود. هنگامی که در حوزه نگاه حزبی و جناحی وجود نداشته باشد، جای آن، جست‌وجوی حقیقت، واقعیت و راهنمایی جامعه به سوی رشد و تعالی قرار می‌گیرد.

حوزه باید پیشگامی خود را در میان جناح‌ها حفظ کند

در چنین جایگاهی، حوزه باید این پیشگامی خود را در برابر برخی جناح‌ها حفظ کند. متأسفانه، از سوی برخی گروه‌ها و جبهه‌ها در فضای خاصی، گاهی صدایی از داخل کشور شنیده می‌شود که دنبال امتیازدهی، ایجاد سایه تسلیم و بهره‌برداری دشمنان از این نکات اضافه علیه نظام است. در حوزه‌های علمیه، گاهی از سوی نهادهای حوزوی یا گروه‌های فعال، بیانیه‌هایی صادر می‌شود که البته خوب است؛ اما باید دقت کرد که روح این بیانیه‌ها منفعانه نباشد. اگر حوزه منتظر بماند تا اتفاقی رخ دهد و سپس آن را در قالب بیانیه‌ای محکوم کند– هرچند محکومیت خوب و اثرگذار باشد– فضای کلی آن بیانیه، منفعانه خواهد بود. اگر در جایی صدایی خلاف مصالح دینی یا ملی شنیده شود، حوزه باید آن را محکوم کند؛ محکومیتی که روح آن فعال و پیش‌دستانه باشد. این وظیفه‌ای است که بر دوش حوزویان، به‌ویژه حوزویان انقلابی قرار دارد.

روحیه انقلابی باید بر اساس درک تکالیف واقعی شکل بگیرد

گروه سوم که حوزویان باید نسبت به آن حساس باشند، روحیه انقلابی است که باید بر اساس درک تکالیف واقعی شکل بگیرد. بصیرت، ریشه در معرفت انسان دارد و بر اساس آن است که ما زمان‌شناسی و موقعیت‌شناسی خود را شکل می‌دهیم؛ یعنی شناخت افراد، فضای جامعه و جهان – در ابعاد رسانه‌ای و غیررسانه‌ای– همگی برگرفته از بصیرت است.

هرگاه انسان بر اساس بصیرت تصمیم نگیرد، سخنان ما در جامعه تأثیر منفی خواهد گذاشت و گاهی هزینه‌ساز می‌شود؛ هزینه‌ای که روح جامعه را پریشان و فضای عمومی را دچار خدشه می‌کند.

پیگیر برای تربیت طلابی در تراز انقلاب اسلامی تشکر کرد و اهتمام طلاب این مدرسه را در این جهت ستود. حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی گفت: طرح تربیت سیاسی– بصیرتی شهید مدرس‏ (رحمه‌الله‌تعالی) طرحی است که در راستای تأمین منویات مقام معظم رهبری و پاسخ به نیازهای طلاب در عرصه سیاسی و بصیرتی طراحی شده است و با بهره‌گیری از اساتید حاذق و مسلط در قالب ۱۰ نیمسال در سرفصل‌های متنوع و مورد نیاز، به موازات دروس مرسوم طلاب، در مدرسه علمیه شهید اول‏ (رحمه‌الله‌تعالی) ارائه می‌گردد.

گستره نیازها، نمی‌شود به این دروس اکتفاء کرد و برنامه‌های تکمیلی لازم است.

سرپرست دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه بیان کرد: دوره‌هایی مثل طرح تربیت سیاسی بصیرتی شهید مدرس‏ (رحمه‌الله‌تعالی) که در مدرسه شهید اول‏ (رحمه‌الله‌تعالی) اجرا و ارائه می‌شود، از جمله برنامه‌هایی است که مبنای بصیرتی را در طلاب تأمین و تقویت می‌کند.

وی با بیان اینکه سرفصل‌های این دوره مشتمل بر محاضراتی است که همه ما به آنها نیاز داریم و بایستی به آنها تسلط پیدا کنیم، از مسئولان مدرسه شهید اول‏ (رحمه‌الله‌تعالی) به‌جهت دغدغه‌های انقلابی و تلاش

اعم از مسئولان، مردم، طلاب و دانشجویان بیان فرموده‌اند. با بازخوانی تاریخ انقلاب می‌بینیم که در این دوران مهم، فتنه‌ها و پیچیدگی‌های متعددی وجود داشته است که خیلی‌ها دچار سردرگمی شده‌اند و حتی باعث ریزش عده‌ای شده است.

وی ادامه داد: هرچه پیش می‌رویم، پیچیدگی‌ها و فتنه‌ها در عرصه سیاسی و اجتماعی و فرهنگی بیشتر می‌شود و لذا بایستی میزان شناخت و دقت و بصیرت خودمان را بالاتر ببریم.

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی گفت: دروس مرسوم حوزوی، پایه اولیه و ریشه شناخت و تشخیص عمیق و مبنایی است؛ اما با توجه به

حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی گفت: دروس مرسوم حوزوی پایه اولیه و ریشه شناخت و تشخیص عمیق و مبنایی است؛ اما با توجه به گستره نیازها، نمی‌شود به این دروس اکتفا کرد و برنامه‌های تکمیلی لازم است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین استوار می‌مندی، سرپرست دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه، در همایش افتتاحیه طرح تربیت سیاسی بصیرتی شهید مدرس در مدرسه علمیه شهید اول (فاز ۵ مجتمع صدوقی قم)، اظهار کرد: مقام معظم رهبری، بارها بصیرت را به‌عنوان یکی از عناصر کلیدی برای همه اقشار

سرپرست دفتر امور اجتماعی و سیاسی حوزه‌های علمیه

حوزه برای پاسخگویی نیازمند مباحث نظری و علوم انسانی است